

PROSEDUR KERJA SELAMAT BAHAGIAN PEMBANGUNAN KOMODITI TERNAKAN JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR

BAHAGIAN PEMBANGUNAN KOMODITI TERNAKAN
JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR
WISMA TANI
ARAS G & 1, BLOK PODIUM 4G2
NO. 28, PERSIARAN PERDANA, PRESINT 4
62630 PUTRAJAYA

Kandungan

m/s

Pengenalpastian Hazard, Analisa Risiko dan Kawalan Risiko (Hazard Identification, Risk Assessment & Risk Control – HIRARC)

1.	HIRARC 1 – Pemeriksaan Rumah Walit	.....	1
2.	HIRARC 2 – Pemasangan Tag ID Walit	.....	2
3.	HIRARC 3 – Pemeriksaan Ladang Rusa	.....	3
4.	HIRARC 4 – Pemeriksaan Kandang	.....	4
5.	HIRARC 5 – Pemeriksaan Penyakit Haiwan	.....	6
6.	HIRARC 6 – Vaksinasi	.....	8
7.	HIRARC 7 – Disinfeksi	.....	10
8.	HIRARC 8 – Pemeriksaan Lembu Bunting	.....	11
9.	HIRARC 9 – Pemeriksaan Kambing Bunting	.....	13
10.	HIRARC 10 – Lawatan Terancang Berjadual	.....	15
11.	HIRARC 11 – Pengendalian Susu di PPIT	.....	16
12.	HIRARC 12 – Pemantauan Susu di Ladang Tenusu	.....	17
13.	HIRARC 13 – Pencucian Peralatan Tenusu	.....	19
14.	HIRARC 14 – Penyelenggaraan Peralatan di Bilik Tenusu	.....	20
15.	HIRARC 15 – Pembiakbakaan Tenusu	.....	21
16.	HIRARC 16 – Pemeriksaan Ladang Ayam Kampung	.....	23
17.	HIRARC 17 – Pengauditan Ladang	.....	24
18.	HIRARC 18 – Persampelan Ladang	.....	25

PROSEDUR KERJA SELAMAT (Safe Operating Procedure – SOP)

19.	Pemeriksaan Rumah Walit	.....	26
20.	Pemasangan ID Premis Walit	.....	29
21.	Pemeriksaan Ladang Rusa	.....	32
22.	Pemeriksaan Kandang Ternakan	.....	35
23.	Pemeriksaan Haiwan Sakit	.....	38
24.	Vaksinasi Haiwan Ternakan	.....	41

Kandungan

	m/s
PROSEDUR KERJA SELAMAT	
<i>(Safe Operating Procedure – SOP)</i>	
25. Pemeriksaan Lembu Bunting	 44
26. Pemeriksaan Kambing Bunting	 47
27. Persampelan Haiwan Ternakan	 50
28. Perkhidmatan Pembiakan	 53
29. Pengendalian Susu di PPIT	 56
30. Pemantauan Susu di Ladang Tenusu	 59
31. Pencucian Peralatan Tenusu di Bilik Tenusu	 62
32. Penyelenggaraan Peralatan Tenusu di Bilik Susu	 65
33. Pengauditan Ladang	 68
34. Pengambilan Contoh Effluen Ladang Ternakan	 71

HIRARC 1: PEMERIKSAAN RUMAH WALIT

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN ANEKA HAIWAN	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Dr Anun binti Man (Peg. Vet GV52), Dr Zaiton binti Hussin (Peg. Vet GV44), Dr Lee Chai Ha (Peg Vet, GV44) Sy Fatimah bt Sy Abdullah (Pen Peg Vet, G27) Faridatul Ashikin (Pem. Vet, G19)		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan rumah Walit				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Anun binti Man Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1.	Pemeriksaan dalaman rumah	Gelap	Kecederaan Jatuh/Patah	Memakai head lamp	4	2	8	Memakai head lamp/night vision goggle
		Haiwan liar	Dipatuk/diserang	Memakai head lamp	3	4	12	Memakai head lamp/night vision goggle
		Wayar yang bebas	Tersadung/cedera Direnjat elektrik	Memakai head lamp	4	2	8	Memakai head lamp/night vision goggle
		Benda tajam	Luka		4	3	12	Memakai head lamp/night vision goggle
		Infrastruktur berbahaya i.e tangga	Jatuh/Patah/ Terseliuh		4	2	8	Mengamalkan proses kerja sesuai Memakai head lamp
		Bangunan & infrastruktur tidak kukuh	Kecederaan/ kematian	Memeriksa keadaan rumah sebelum masuk	1	4	4	Elakkan daripada memasuki rumah yang tidak selamat (menggunakan drone jika perlu)
2.	pemeriksaan persekitaran rumah	Semak samun dan rumput panjang	Diserang binatang liar Terpijak benda tajam		3	2	6	Berhati-hati sewaktu berjalan
		Anjing	Diserang/ digigit penyakit zoonotik i.e rabies		2	4	8	Meminta pengusaha mengurung anjing sewaktu pemeriksaan dijalankan

HIRARC 2: PEMASANGAN TAG ID WALIT

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN ANEKA HAIWAN	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Dr Anun binti Man (Peg. Vet GV52), Dr Zaiton binti Hussin (Peg. Vet GV44), Dr Lee Chai Ha (Peg Vet, GV44) Sy Fatimah bt Sy Abdullah(Pen Peg Vet, G27) Faridatul Ashikin (Pem. Vet,G19)		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemasangan Tag ID Walit				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Anun binti Man Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1.	Periksa perkakasan untuk pemasangan id	benda tajam	luka	amalan kerja selamat	3	3	9	menggunkan peralatan dengan berhati-hati
2.	Bergerak ke rumah walit	perjalanan jauh dan tidak rata	kemalangan jalan raya /kecederaan/kematian	perjalanan dirancang dengan lebih awal	4	4	16	pastikan pemandu dapat berehat secukupnya
3.	Memarkir kenderaan di premis	topografi	kenderaan tidak dapat diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan aset kerajaan (kenderaan)	memastikan kenderaan sentiasa dikunci dan selamat	2	2	4	memeriksa kenderaan sentiasa dikunci
4.	Pemasangan id di rumah walit	semak samun	Kecederaan/dipatuk ular terpijak benda tajam/ berkarat	kecederaan/ hilang upaya/ kematian	3	4	12	elakkan daripada melalui kawasan semak berseorangan
		diserang haiwan liar	kecederaaan/digigit /penyakit zoonotik	pastikan kawasan kerja adalah selamat	4	4	16	pastikan kawasan adalah selamat sewaktu bertugas
		struktur tidak selamat	kecederaan/patah/ kematian	kenal pasti kekukuhan struktur	2	5	10	elakkan menghampiri struktur yang tidak selamat
		perkakasan yang tidak diselenggara dengan sempurna	kecederaan/hilang upaya	peralatan sentiasa diselenggara	3	4	12	pemeriksaan perkakasan dijalankan secara berkala

HIRARC 3: PEMERIKSAAN LADANG RUSA

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN ANEKA HAIWAN	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Dr Anun binti Man (Peg. Vet GV52), Dr Zaiton binti Hussin (Peg. Vet GV44), Dr Lee Chai Ha (Peg Vet, GV44) Sy Fatimah bt Sy Abdullah (Pen Peg Vet, G27) Faridatul Ashikin (Pem. Vet, G19)		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan Ladang Rusa				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Anun binti Man Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1.	pemeriksaan ladang rusa	haiwan liar	kecederaan/ luka/ patah/penyakit zoonotik/kematian	amalan kerja selamat	2	4	8	berhati-hati ketika bergerak jangan bergerak secara individu
		topografi	jatuh/ tergelincir/cedera	memakai kasut dan pakaian bersesuaian	3	2	6	memakai kasut yang sesuai & pakaian yang longgar
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/ kain	jatuh/ tergelincir/cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	merancang jadual lawatan ke ladang
			pedehidratan	sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
2.	memakir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak dapat diletakkan dengan baik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan kawasan memarkir adalah sesuai
		pencahayaan	kecederaan/patah	amalan kerja selamat	2	2	4	memakai hedlamp yang malap night vision google
3.	pemeriksaan premis di ladang rusa	premis tidak selamat/ kukuh	kecederaan/kematian	amalan kerja selamat	1	4	4	tidak memasuki premis

HIRARC 4: PEMERIKSAAN KANDANG

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN PEDAGING	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Veterinar, Pen Pegawai Veterinar dan Pembantu Veterinar di lapangan Pegawai teknikal daripada IPPV		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan Kandang				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Kamaliah binti Ghazali Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1.	Memeriksa perkakasan untuk pemeriksaan	peralatan berkarat dan tajam	luka/ jangkitan penyakit	amalan kerja selamat	2	2	4	peralatan disusun kemas dan peralatan tajam dipastikan bersarung
2.	Memarkir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan kenderaan	mengunci kenderaan dan dipastikan terkunci sepanjang masa	2	3	6	kenderaan dikunci sepanjang masa
3.	Pemakaian PPE	panas	heat stroke	latihan pemakaian	2	2	4	pakai PPE mengikut amalan kerja
		panas	pendehidran	minum air dengan banyak	1	2	2	pegawai mengambil cecair dengan mencukupi
4.	Pemeriksaan luar rumah	struktur luaran pecah/ berlubang/ tidak stabil	kecederaan/patah/ keretakan	amalan kerja selamat	3	2	6	pastikan laluan adalah baik dan mudah dilihat. Tidak bergerak secara bersendirian
		semak dan kehadiran haiwan lain	kecederaan/patah/ keretakan/dipatuk/ diserang oleh haiwan	amalan kerja selamat	2	4	8	pastikan kawasan adalah terang dan selamat tidak bergerak bersendirian
		sisa kumbahan	kecederaan/patah/ keretakan/ iritasi mata	pastikan ventilasi kawasan adalah baik dan permukaan lantai tidak licin	2	1	2	memakai PPE yang bersesuaian tidak bergerak secara bersendirian

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
5.	Bilangan pemeriksaan	jumlah haiwan yang banyak	penyakit zoonotik stress mental	pengurusan pemeriksaan yang betul	2	3	6	merancang jumlah haiwan yang akan dijalankan pada satu -satu masa
6.	Membuka PPE	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	latihan pemakaian	2	3	6	pastikan PPE dibuka dengan betul dan dilupuskan dengan cara yang betul

HIRARC 5: PEMERIKSAAN PENYAKIT HAIWAN

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN PEDAGING	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Veterinar, Pen Pegawai Veterinar dan Pembantu Veterinar di lapangan Pegawai teknikal daripada IPPV		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan Penyakit Haiwan				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Kamaliah binti Ghazali Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1.	Memeriksa perkakasan intuk pengambilan sampel	Benda tajam	luka	amalan kerja selamat	2	2	4	Peralatan disusun kemas dan peralatan tajam dipastikan bersarung
2.	Memarkir kenderaan di luar premis	Topografi	kenderaan tidak diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	Pastikan topografi adalah sesuai
		Kecurian	kehilangan kenderaan	mengunci kenderaan dan dipastikan terkunci sepanjang masa	2	3	6	Kenderaan dikunci sepanjang masa
3.	Pemakaian PPE	Panas	heat stroke	latihan pemakaian	2	2	4	Pakai PPE mengikut amalan kerja
		Panas	pendehidratan	minum air dengan banyak	1	2	2	Pegawai mengambil cecair dengan mencukupi
4.	Mengekang haiwan	Gigitan/ tendangan/ tandukan	kecederaan/ patah/ keretakan	latihan kekangan	4	3	12	haiwan dikawal dengan baik tidak stresskan haiwan peralatan dipasang dengan baik
5.	Pemeriksaan haiwan	Biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik/ kecederaan/ patah/ keretakan/luka	amalan kerja selamat	4	4	16	Pakai PPE tidak stresskan haiwan Kendalikan peralatan dengan berhati-hati

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
6.	Bilangan persampelan	Sampel yang diambil terlalu tinggi pada satu-satu masa	penyakit zoonotik stress mental	pengurusan pengendalian sampel yang betul	2	3	6	Pengurusan yang betul dan mengikut standard Hadkan bilangan sampel pada satu masa
7.	Membuka PPE	Biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	latihan pemakaian	2	3	6	Pastikan PPE dibuka dengan betul dan dilupuskan dengan cara yang betul
8.	Pengurusan sampel	Biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	pengurusan pengendalian sampel yang betul	2	3	6	Pengurusan yang betul dan mengikut standard yang ditetapkan

HIRARC 6: VAKSINASI

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN PEDAGING	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Veterinar, Pen Pegawai Veterinar dan Pembantu Veterinar di lapangan Pegawai teknikal daripada IPPV		
Proses Kerja/Lokasi:	Vaksinasi				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Kamaliah binti Ghazali Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1.	Memeriksa perkakasan intuk vaksinasi	benda tajam	luka	amalan kerja selamat	2	2	4	pastikan peralatan tajam disarung dengan sempurna
2.	Memarkir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan kenderaan	mengunci kenderaan dan dipastikan terkunci sepanjang masa	2	3	6	kenderaan dikunci sepanjang masa
3.	Pemakaian PPE	panas	heat stroke	latihan pemakaian	2	2	4	pakai PPE mengikut amalan kerja
			pendehidran	minum air dengan banyak	1	2	2	pegawai mengambil cecair dengan mencukupi
4.	Mengekang haiwan	gigitan/ tendangan/ tandukan	kecederaan/ patah/ keretakan	latihan kekangan	4	3	12	haiwan dikawal dengan baik sebelum pemeriksaan tidak stresskan haiwan
5.	Memvaksinasi haiwan	objek menusuk	kecederaan/ luka/ bengkak/patah	amalan kerja selamat	4	3	12	Pakai PPE tidak stresskan haiwan pastikan tekni vaksinasi adalah betul

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
6.	Bilangan vaksinasi	bilangan terlalu tinggi	stress mental/ kepenatan	pengurusan program vaksinasi yang betul	3	2	6	pengurusan program vaksinasi yang betul
7.	Membuka PPE	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	latihan pemakaian	2	3	6	pastikan PPE dibuka dengan betul dan dilupuskan dengan cara yang betul
8.	Pengurusan peralatan biologik	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik/ cedera	pengurusan sisa biologik yang betul	2	3	6	pengurusan biologik mengikut pengurusan sisa klinikal daripada KKM

HIRARC 7: DISINFEKSI

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN PEDAGING	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Veterinar, Pen Pegawai Veterinar dan Pembantu Veterinar di lapangan Pegawai teknikal daripada IPPV		
Proses Kerja/Lokasi:	Disinfeksi		Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Kamaliah binti Ghazali Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
		Tarikh Semakan Semula:			
Tarikh Disahkan:					

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Memeriksa perkakasan untuk disinfeksi	toksik	pengsan/ kakisan/ dispnea/ karsinogenik/ masalah kesihatan	amalan kerja selamat pemakaian PPE	3	3	9	gunakan PPE pakai buang
2	Memarkir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan kenderaan	mengunci kenderaan dan dipastikan terkunci sepanjang masa	2	3	6	kenderaan dikunci sepanjang masa
3	Pemakaian PPE	panas	heat stroke	latihan pemakaian	2	2	4	pakai PPE mengikut amalan kerja
			pendehidratan	minum air dengan banyak	1	2	2	pegawai mengambil cecair dengan mencukupi
4	Mendisinfeksi premis	toksik	pengsan/ kakisan/ dispnea/ karsinogenik/ masalah kesihatan	amalan kerja selamat pemakaian PPE	3	3	9	gunakan PPE pakai buang
7	Membuka PPE	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	latihan pemakaian	2	3	6	pastikan PPE dibuka dengan betul dan dilupuskan dengan cara yang betul
8	Pengurusan peralatan biologik	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik/ cedera	pengurusan sisa biologik yang betul	2	3	6	pengurusan biologik mengikut pengurusan sisa klinikal daripada KKM

HIRARC 8: PEMERIKSAAN LEMBU BUNTING

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN PEDAGING	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Veterinar, Pen Pegawai Veterinar dan Pembantu Veterinar di lapangan Pegawai teknikal daripada IPPV		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan Lembu Bunting		Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Kamaliah binti Ghazali Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Memeriksa perkakasan intuk pengambilan sampel	benda tajam	luka	amalan kerja selamat	2	2	4	peralatan disusun kemas dan peralatan tajam dipastikan bersarung
2	Memarkir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan kenderaan	mengunci kenderaan dan dipastikan terkunci sepanjang masa	2	3	6	kenderaan dikunci sepanjang masa
3	Pemakaian PPE	panas	heat stroke	latihan pemakaian	2	2	4	pakai PPE mengikut amalan kerja
			pendehidratan	minum air dengan banyak	1	2	2	pegawai mengambil cecair dengan mencukupi
4	Mengekang haiwan	gigitan/ tendangan/ tandukan	kecederaan/ patah/ keretakan	latihan kekangan	4	3	12	haiwan dikawal dengan baik tidak stresskan haiwan peralatan dipasang dengan baik
5	Pemeriksaan haiwan	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik/ kecederaan/ patah/ keretakan/luka	amalan kerja selamat	4	4	16	Pakai PPE tidak stresskan haiwan Kendalikan peralatan dengan berhati-hati

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
6	Bilangan persampelan	sampel yang diambil terlalu tinggi pada satu-satu masa	penyakit zoonotik stress mental	pengurusan pengendalian sampel yang betul	2	3	6	pengurusan yang betul dan mengikut standard hadkan bilangan sampel pada satu masa
7	Membuka PPE	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	latihan pemakaian	2	3	6	pastikan PPE dibuka dengan betul dan dilupuskan dengan cara yang betul
8	Pengurusan sampel	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	pengurusan pengendalian sampel yang betul	2	3	6	pengurusan yang betul dan mengikut standard yang ditetapkan

HIRARC 9: PEMERIKSAAN KAMBING BUNTING

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN PEDAGING	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Veterinar, Pen Pegawai Veterinar dan Pembantu Veterinar di lapangan Pegawai teknikal daripada IPPV		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan Kambing Bunting				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Kamaliah binti Ghazali Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Memeriksa perkakasan intuk pemeriksaan	peralatan berkarat dan tajam	luka/ jangkitan penyakit	amalan kerja selamat	2	2	4	peralatan disusun kemas dan peralatan tajam dipastikan bersarung
2	Memarkir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan kenderaan	mengunci kenderaan dan dipastikan terkunci sepanjang masa	2	3	6	kenderaan dikunci sepanjang masa
3	Pemakaian PPE	panas	heat stroke	latihan pemakaian	2	2	4	pakai PPE mengikut amalan kerja
			pendehidran	minum air dengan banyak	1	2	2	pegawai mengambil cecair dengan mencukupi
4	Mengekang haiwan	gigitan/tendangan/tandukan	kecederaan/patah/keretakan	latihan kekangan peralatan kekangan mencukupi dan berfungsi dengan baik	4	3	12	haiwan dikawal dengan baik tidak stresskan haiwan peralatan dipasang dengan baik
5	Pemeriksaan haiwan	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik/kecederaan/ patah/keretakan/luka	amalan kerja selamat	4	4	16	Pakai PPE tidak stresskan haiwan Kendalikan peralatan dengan berhati-hati

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
		elektrik	renjatan	pastikan kawasan kering dan wayar tidak terdedah	2	1	2	tidak menjalankan pemeriksaan di atas kandang/ berdekatan sumber air
6	Bilangan pemeriksaan	jumlah haiwan yang banyak	penyakit zoonotik stress mental	pengurusan pemeriksaan yang betul	2	3	6	merancang jumlah haiwan yang akan dijalankan pada satu -satu masa
7	Membuka PPE	biologi (zoonotik)	penyakit zoonotik	latihan pemakaian	2	3	6	pastikan PPE dibuka dengan betul dan dilupuskan dengan cara yang betul

HIRARC 10: LAWATAN TERANCANG BERJADUAL

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN TENUSU	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	Lawatan Terancang Berjadual				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Falizah Abdullah Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	2/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Pemeriksaan ladang ternusu	struktur tidak stabil	kecederaan/ luka/ patah	amalan kerja selamat	2	4	8	berhati -hati ketika bergerak jangan bergerak secara individu
		topografi	jatuh/ tergelincir/ cedera	memakai kasut dan pakaian bersesuaian	3	2	6	memakai kasut yang sesuai & pakaian yang longgar
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/kain	jatuh/ tergelincir/ cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	merancang jadual lawatan ke ladang
			pedehidratan	sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
2	Bergerak ke ladang ternakan	perjalanan jauh dan permukaan jalan tidak rata	kemalangan/ kecederaan/ kematian	rancang perjalanan latihan pemanduan	4	4	16	
3	Memakir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak dapat diletakkan dengan baik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan kawasan memarkir adalah sesuai
4	Pemeriksaan struktur ladang	struktur tidak kukuh/ berkarat	kecederaan/patah	amalan kerja selamat	2	3	6	memastikan kawasan adalah selamat
5	Pemeriksaan ternakan di ladang	diserang haiwan/ penyakit zoonotik	kecederaan/kematian	amalan kerja selamat	5	4	20	mengetahui perangai & status kesihatan haiwan
6	Pemeriksaan bahan klinikal	bahan biologik/kimia	kecederaan/ penyakit zoonotik/ hilang upaya	amalan kerja selamat	5	4	20	pemakaian PPE dengan betul

HIRARC 11: PENGENDALIAN SUSU DI PPIT

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN TENUSU	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	Pengendalian Susu di PPIT				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr. Falizah Abdullah Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	2/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Penerimaan susu daripada penternak	bekas susu	kecederaan	amalan kerja selamat	2	1	2	mengangkat bekas dengan teknik yang betul
		lantai licin	jatuh/ tergelincir/ cedera/ sukar untuk bergerak	lantai sentiasa kering	3	2	6	
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/ kain	jatuh/ tergelincir/ cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	memakai pakaian yang sesuai
			pedehidratan	sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
		kerosakan pada punca utiliti	kemalangan/ kecederaan/ kematian	periksa punca utiliti	2	1	2	perikasa punca utiliti setiap hari
		wayar elektrik terdedah	renjatan elektrik/ kecederaan/kematian	periksa keadaan suis sebelum digunakan	1	5	5	periksa semua suis dan wayar dengan kerap
2	Ujian kualiti susu	susu	penyakit zoonotik	amalan kerja selamat	4	3	12	memakai pelindung mata (googles)
		bahan kimia	keracunan/ toksik	amalan kerja selamat	2	1	2	membaca tarikh luput dan cara penggunaannya

HIRARC 12: PEMANTAUAN SUSU DI LADANG TENUSU

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN TENUSU	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemantauan Susu di Ladang Tenusu		Tarikh Disediakan: (dari)	2/6/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr. Falizah Abdullah Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
		Tarikh Semakan Semula:			
Tarikh Disahkan:					

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Pemeriksaan ladang tenusu	struktur tidak stabil	kecederaan/ luka/ patah	amalan kerja selamat	2	4	8	berhati -hati ketika bergerak jangan bergerak secara individu
		topografi	jatuh/tergelincir/cedera	memakai kasut dan pakaian bersesuaian	3	2	6	memakai kasut yang sesuai & pakaian yang longgar
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/ kain	jatuh/tergelincir/cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	merancang jadual lawatan ke ladang
			pedehidratan	sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
2	Bergerak ke ladang ternakan	perjalanan jauh dan permukaan jalan tidak rata	kemalangan/kecederaan/kematian	rancang perjalanan latihan pemanduan	4	4	16	rancang perjalanan dengan baik
3	Memakir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak dapat diletakkan dengan baik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan kawasan memarkir adalah sesuai
4	Mengenalpasti induk & menjalankan pemeriksaan fizikal	diserang haiwan/ penyakit zoonotik	kecederaan/ penyakit zoonotik/ hilang upaya	amalan kerja selamat	4	3	12	amalan kerja selamat

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
5	Pemantauan prosedur dan mesin pemerah susu	mesin tercabut/ tekanan	kecederaan/penyakit zoonotik	amalan kerja selamat	4	3	12	pemakaian PPE bersesuaian
6	Ujian CMT	susu	penyakit zoonotik	amalan kerja selamat	4	3	12	pemakaian PPE bersesuaian
		bahan kimia	keracunan/kecederaan	amalan kerja selamat	2	1	2	membaca tarikh luput dan cara penggunaannya

HIRARC 13: PENCUCIAN PERALATAN TENUSU

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN TENUSU	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	Pencucian Peralatan Tenusu				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr. Falizah Abdullah Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	2/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Pencucian peralatan	lantai licin	jatuh/ tergelincir/ cedera	lantai sentiasa kering	3	2	6	lantai sentiasa dikeringkan apabila ada air
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/ kain	jatuh/ tergelincir/ cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	memakai pakaian yang sesuai
			pedehidratan	sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
		kerusakan pada punca utiliti	kemalangan/ kecederaan/ kematian	periksa punca utiliti	2	1	2	perikasa punca utiliti setiap hari
		wayar elektrik terdedah	renjatan elektrik/ kecederaan/kematian	periksa keadaan suis sebelum digunakan	1	5	5	periksa semua suis dan wayar dengan kerap
		tekanan air	kecederaan	amalan kerja selamat	4	3	12	selaraskan tekanan air sewaktu pencucian

HIRARC 14: PENYELENGGARAAN PERALATAN DI BILIK TENUSU

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN TENUSU	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	Penyelenggaraan Peralatan di Bilik Tenusu				
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr. Falizah Abdullah Ketua Seksyen	Tarikh Disediakan: (dari)	2/6/2017	hingga	
		Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	pemeriksaan peralatan tenusu	peralatan tajam	kecederaan/ luka	amalan kerja selamat	2	1	2	berhati -hati ketika bergerak jangan bergerak secara individu
		peralatan berkarat	kecederaan/luka/ jangkitan tetanus	amalan kerja selamat	2	2	4	memakai kasut yang sesuai & pakaian yang longgar
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/ kain	jatuh/ tergelincir/ cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	kuatkuasakan etika berpakaian
			pedehidratan	sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
		tekanan air tinggi	kecederaan/ kemalangan	periksa tekanan air	3	3	9	pastikan tekanan adalah sesuai setiap kali digunakan
		air panas	kecederaan/ melecur	amalan kerja selamat	3	3	9	pastikan tiada kebocoran pada peralatan
		penyaman udara tidak berfungsi	kesukaran bernafas	periksa sistem berfungsi dengan baik	1	3	3	diservis mengikut jadual
		bilik sejuk tidak berfungsi	kesukaran bernafas/ heat stroke	periksa sistem berfungsi dengan baik	1	4	4	pastikan bilik sentiasa beroperasi
		bilik sejuk tertutup sendiri	hypothermia/ anxiety/ kematian	amalan kerja selamat	1	5	5	tidak masuk kedalam tanpa diketahui orang lain
bahan kimia	keracunan/ kecederaan	amalan kerja selamat	2	1	2	membaca tarikh luput dan cara penggunaannya		

HIRARC 15: PEMBIAKBAKAAN TENUKU

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN TENUKU	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	PEMBIAKBAKAAN TENUKU		Tarikh Disediakan: (dari)	2/6/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr. Falizah Abdullah Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
		Tarikh Semakan Semula:			
Tarikh Disahkan:					

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Pemeriksaan ladang tenusu	struktur tidak stabil	kecederaan/ luka/ patah	amalan kerja selamat	2	4	8	berhati-hati ketika bergerak jangan bergerak secara individu
		topografi	jatuh/ tergelincir/ cedera	memakai kasut dan pakaian bersesuaian	3	2	6	memakai kasut yang sesuai & pakaian yang longgar
		pakaian tidak sesuai i.e ketat/ kain	jatuh/ tergelincir/ cedera/ sukar untuk bergerak	memakai pakaian yang sesuai	1	2	2	merancang jadual lawatan ke ladang
				sediakan bekalan air secukupnya	3	2	6	sentiasa mempunyai bekalan air yang mencukupi
2	Bergerak ke ladang ternakan	perjalanan jauh dan permukaan jalan tidak rata	kemalangan/ kecederaan/ kematian	rancang perjalanan latihan pemanduan	4	4	16	rancang perjalanan dengan baik
3	Memakir kenderaan di luar premis	topografi	kenderaan tidak dapat diletakkan dengan baik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan kawasan memarkir adalah sesuai
4	Mengenalpasti induk & menjalankan pemeriksaan fizikal	diserang haiwan/ penyakit zoonotik	kecederaan/ penyakit zoonotik/ hilang upaya	amalan kerja selamat	4	3	12	amalan kerja selamat

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
5	Menjalankan program synchronizing (hormone/CIDR)	diserang haiwan/ penyakit zoonotik	kecederaan/kematian	amalan kerja selamat	5	4	20	mengetahui perangai & status kesihatan haiwan
6	Menjalankan pemanian beradas	pengurusan semen daripada tong nitrogen cecair	kecederaan/ penyakit zoonotik/ hilang upaya	amalan kerja selamat	5	4	20	pemakaian PPE dengan betul
7	Pemeriksaan kebuntingan	diserang haiwan/ penyakit zoonotik	kecederaan/ penyakit zoonotik	amalan kerja selamat	5	3	15	kekangan dilakukan dengan baik

HIRARC 16: PEMERIKSAAN LADANG AYAM KAMPUNG

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN UNGGAS	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Pegawai Teknikal di Ibu Pejabat dan Lapangan		
Proses Kerja/Lokasi:	Pemeriksaan Ladang Ayam Kampung		Tarikh Disediakan: (dari)	2/3/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr. Moktir Singh Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
		Tarikh Semakan Semula:			
Tarikh Disahkan:					

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazad	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Bergerak ke ladang ternakan	perjalanan jauh dan tidak rata	kemalangan jalan raya/ kecederaan/ kematian	perjalanan dirancang dengan lebih awal	4	4	16	pastikan pemandu dapat berehat secukupnya
2	Memarkir kenderaan di premis	topografi	kenderaan tidak dapat diletakkan dengan baik i.e terbalik	latihan pemanduan	2	2	4	pastikan topografi adalah sesuai
		kecurian	kehilangan aset kerajaan (kenderaan)	memastikan kenderaan sentiasa dikunci dan selamat	2	2	4	memeriksa kenderaan sentiasa dikunci
3	Pemeriksaan ladang ternakan	semak samun	kecederaan/dipatuk ular/ terpijak benda tajam/ berkarat	kecederaan/ hilang upaya/ kematian	3	4	12	elakkan daripada melalui kawasan semak berseorangan
		diserang haiwan liar	kecederaan/digit/penyakit zoonotik	pastikan kawasan kerja adalah selamat	4	4	16	pastikan kawasan adalah selamat sewaktu bertugas
		struktur tidak selamat	kecederaan/patah/ kematian	kenal pasti kekukuhan struktur	2	5	10	elakkan menghampiri struktur yang tidak selamat
		perkakasan yang tidak diselenggara dengan sempurna	kecederaan/hilang upaya	peralatan sentiasa diselenggara	3	4	12	pemeriksaan perkakasan dijalankan secara berkala

HIRARC 17: PENGAUDITAN LADANG

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN BABI	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Dr Kuneswary (Peg. Vet GV41), Dr Rachel Fong Wai Jing (Peg. Vet GV41), En Gawthaman a/l S.Sinniah (Pen Peg Vet, G27) Kandeepan a/l K.P Kunaseelan (Pen Peg Vet, G27) Ambross a/p Kolandasamy (Pen Peg Vet, G27)		
Proses Kerja/Lokasi:	Pengauditan Ladang		Tarikh Disediakan: (dari)	1/6/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Thamotharan a/l S.Jeyaraman Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
		Tarikh Semakan Semula:			
Tarikh Disahkan:					

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	pemeriksaan ladang	lantai yang licin dan berlubang	terjatuh dan mengakibatkan kecederaan/ patah	memakai PPE bersesuaian. Amalan kerja selamat	5	2	10	memakai PPE sewaktu ke ladang sediakan SOP
		saluran paip air di kaki lima	tersadung dan mengakibatkan kecederaan	amalan kerja yang selamat	5	1	5	sediakan SOP berhati-hati sewaktu bergerak
		Dikejar anjing	kecederaan fizikal dijangkiti penyakit zoonotik	amalan kerja yang selamat	4	4	16	memerhatikan persekitaran adalah selamat untuk bertugas
		kawasan ladang semak dan jauh daripada orang lain	terjatuh dan mengakibatkan kecederaan/patah diserang binatang liar (ular)	maklumkan kepada kumpulan mengenai pergerakan	4	4	16	maklumkan kepada individu lain, pergerakkan pegawai memakai PPE yang sesuai
		persekitaran kolam yang semak	sekitar kolam yang dinyah pepejal boleh mengakibatkan jerlus		4	1	4	sentiasa membawa dan pastikan peralatan keselamatan diselenggara dengan baik memakai ppe yang sesuai mengikut SOP yang disediakan

HIRARC 18: PERSAMPELAN LADANG

SEKSYEN/UNIT:	SEKSYEN BABI	Dijalankan Oleh: (Nama, Jawatan)	Dr Kuneswary (Peg. Vet GV41), Dr Rachel Fong Wai Jing (Peg. Vet GV41), En Gawthaman a/l S.Sinniah (Pen Peg Vet, G27) Kandeepan a/l K.P Kunaseelan (Pen Peg Vet, G27) Ambross a/p Kolandasamy (Pen Peg Vet, G27)		
Proses Kerja/Lokasi:	Persampelan Ladang		Tarikh Disediakan: (dari)	2/3/2017	hingga
Disahkan Oleh: (Nama, Jawatan, Tandatangan)	Dr Thamocharan a/l S.Jeyaraman Ketua Seksyen	Tarikh Disemak:			
Tarikh Disahkan:		Tarikh Semakan Semula:			

1. Pengenalpastian Hazard				2. Analisis Risiko			3. Kawalan Risiko	
Bil.	Aktiviti Kerja	Hazard	Yang Boleh Mengakibatkan/ Kesan	Kawalan Risiko (sedia ada)	L	S	R	Langkah Kawalan Yang Disarankan
1	Persampelan air kumbahan	kolam semak	terjatuh ke dalam kolam/ kecederaan/basah	memakai peralatan keselamatan menjalankan aktiviti secara berkumpulan	3	1	3	memastikan peralatan keselamatan digunakan
		sisa kumbahan (effluent)	penyakit berjangkit zoonotik	amalan kerja yang selamat	2	5	10	Patuhi SOP Memakai PPE yang sesuai
2	Persampelan darah	dilibas restrainer kerana licin atau haiwan liar	luka dan bengkak	amalan kerja yang selamat	4	3	12	Patuhi SOP Memakai sarung tangan menjalankan di persekitaran yang sesuai
		mengambil sampel yang terlalu banyak	stress mental/ kecederaan		5	3	15	mengehadkan jumlah sampel sehari tingkatkan bilangan pegawai persampelan
		panas dan kurang pengudaraan	pendehidratan		4	1	4	sentiasa membawa minuman sewaktu bertugas di lapangan
		<i>Air droplet</i> daripada haiwan	jangkitan penyakit zoonotik i.e nipah, JE		5	5	25	pemakaian PPE yang sesuai (mask) amalan kerja yang sesuai
		sisa klinikal	jari luka & kebarangkalian penyakit zoonotik	amalan kerja yang selamat	4	4	16	pastikan sisa klinikal dibuang di dalam bekas yang betul patuhi SOP yang diberi

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMERIKSAAN RUMAH WALIT

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, banciaan ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemeriksaan rumah walit
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemeriksaan rumah walit.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program pemeriksaan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Pegawai atasan perlu mengenalpasti mana-mana pegawai yang menghidapi *achluophobia* (takut kepada kegelapan) dan *claustrophobia* (takut kepada ruang tertutup).
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada pemilik dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke premis berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di premis berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti lampu suluh berfungsi dengan keadaan baik.
- 4.2.7. Pastikan kakitangan memakai penutup muka N95 apabila memasuki premis.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa bergerak di dalam premis .
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan infrastruktur di dalam rumah adalah selamat dan tidak membahayakan.
- 4.2.12. Jika perlu memasuki struktur bangunan, pastikan struktur bangunan adalah kukuh dan selamat.
- 4.2.13. Pastikan pencahayaan sewaktu di dalam premis adalah sentiasa mencukupi agar tidak boleh mendatangkan sebarang kecederaan.
- 4.2.14. Jika perlu, gunakan mod night vision untuk membantu penglihatan di dalam premis.
- 4.2.15. Pegawai tidak panik apabila menjalankan pemeriksaan.
- 4.2.16. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.17. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.18. Pastikan kaedah pemeriksaan dijalankan dengan betul.
- 4.2.19. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.20. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.21. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.22. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.23. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.24. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.25. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.
- 4.2.26. Pastikan tiada kesan haiwan liar/berbisa di dalam premis.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.
- 5.6. Jika berlaku *Panic Attack*, sila rujuk lampiran sebagai langkah kecemasan sebelum dibawa ke pusat rawatan yang berhampiran.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMASANGAN ID PREMIS WALIT

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, banciaan ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 1.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemasangan ID premis walit
- 1.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemasangan ID premis walit

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program pemasangan telah dirancang dan dimaklumkan kepada pemilik.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada pemilik dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke premis berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di premis berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti pengerudi berfungsi dan berkeadaan baik.
- 4.2.7. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.8. Sentiasa berhati-hati semasa bergerak di dalam premis .
- 4.2.9. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.10. Pastikan infrastruktur adalah selamat dan tidak membahayakan.
- 4.2.11. Pastikan struktur bangunan adalah kukuh dan selamat semasa menjalankan aktiviti di rumah walit.
- 4.2.12. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.13. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.14. Pastikan alatan digunakan dengan betul.
- 4.2.15. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.16. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.17. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.18. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.19. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.20. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.21. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.
- 4.2.22. Pastikan tiada kesan haiwan liar/berbisa di sekitar premis.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

- 5.6. Jika berlaku *Panic Attack*, sila rujuk lampiran sebagai langkah kecemasan sebelum dibawa ke pusat rawatan yang berhampiran.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMERIKSAAN LADANG RUSA

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemeriksaan ladang rusa.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemeriksaan ladang rusa.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program pemeriksaan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Pegawai atasan perlu mengenalpasti mana-mana pegawai yang menhidapi *achluophobia* (takut kepada kegelapan) dan *claustrophobia* (takut kepada ruang tertutup).
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.8. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.9. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.10. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.11. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.12. Jika perlu memasuki struktur bangunan, pastikan struktur bangunan adalah kukuh dan selamat.
- 4.2.13. Memakai *safety harness belt* jika perlu sewaktu pemeriksaan terutama di kawasan yang mempunyai struktur tanah yang tidak stabil/kukuh.
- 4.2.14. Pegawai tidak panik apabila menjalankan pemeriksaan.
- 4.2.15. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.16. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.17. Pastikan kaedah pemeriksaan dijalankan dengan betul.
- 4.2.18. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.19. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.20. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.21. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.22. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.23. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.24. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap kecuali di dalam bilik gelap.
- 4.2.25. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.
- 5.6. Jika berlaku Panic Attack, sila rujuk lampiran sebagai langkah kecemasan sebelum dibawa ke pusat rawatan yang berhampiran.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMERIKSAAN KANDANG TERNAKAN

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemeriksaan kandang ternakan.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemeriksaan kandang ternakan.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.2.1. Pastikan program pemeriksaan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.2.2. Pastikan semua peralatan dan PPE adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.2.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.2.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.2.5. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.12. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.13. Jika perlu memasuki struktur bangunan, pastikan struktur bangunan adalah kukuh dan selamat.
- 4.2.14. Memakai safety harness belt jika perlu sewaktu pemeriksaan terutama di kawasan yang mempunyai struktur tanah yang tidak stabil/kukuh.
- 4.2.15. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.16. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.17. Pastikan kaedah pemeriksaan dijalankan dengan betul.
- 4.2.18. Kandang yang telah diperiksa perlu direkodkan.
- 4.2.19. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.20. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.21. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.22. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.23. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.24. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.25. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.26. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.2.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.2.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.2.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.2.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.2.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMERIKSAAN HAIWAN SAKIT

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, banciaan ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemeriksaan haiwan sakit.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemeriksaan haiwan sakit.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan pemeriksaan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan maklumat yang diterima adalah tepat.
- 4.1.3. Pastikan semua peralatan pemeriksaan adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.5. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke premis berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di premis berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti lampu suluh berfungsi dengan keadaan baik.
- 4.2.7. Pastikan kakitangan memakai penutup muka N95 apabila memasuki premis.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa bergerak di dalam premis.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan infrastruktur di dalam rumah adalah selamat dan tidak membahayakan
- 4.2.12. Jika perlu memasuki struktur bangunan, pastikan struktur bangunan adalah kukuh dan selamat.
- 4.2.13. Pastikan pencahayaan sewaktu di dalam premis adalah sentiasa mencukupi agar tidak boleh mendatangkan sebarang kecederaan.
- 4.2.14. Jika perlu, gunakan mod *night vision* untuk membantu penglihatan di dalam premis.
- 4.2.15. Pegawai tidak panik apabila menjalankan pemeriksaan.
- 4.2.16. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.17. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.18. Pastikan kaedah pemeriksaan dijalankan dengan betul.
- 4.2.19. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.20. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.21. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.22. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.23. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.24. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.25. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.
- 4.2.26. Pastikan tiada kesan haiwan liar/berbisa di dalam premis.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.
- 5.6. Jika berlaku *Panic Attack*, sila rujuk lampiran sebagai langkah kecemasan sebelum dibawa ke pusat rawatan yang berhampiran.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT VAKSINASI HAIWAN TERNAKAN

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti swwaktu menjalankan kerja-kerja pengambilan contoh efluen ladang ternakan.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja vaksinasi haiwan ternakan.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan kerja vaksinasi telah dirancang dan dimaklumkan kepada pihak ladang .
- 4.1.2. Pastikan peralatan dan vaksinasi adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan vaksinasi masih tidak melebihi tarikh luput.
- 4.1.4. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.5. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada pemilik dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.12. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.13. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.14. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.15. Pastikan vaksin disimpan di tempat yang sesuai.
- 4.2.16. Pastikan kaedah inokulasi vaksinasi adalah ditempat yang di syorkan.
- 4.2.17. Peralatan tajam digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.18. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.19. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.20. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.21. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.22. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.23. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.3.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang kea rah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 22(b):1/2010-VAKSINASI

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMERIKSAAN LEMBU BUNTING

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemeriksaan lembu bunting.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemeriksaan lembu bunting.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program pemeriksaan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan dan PPE adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Dapatkan jumlah lembu betina yang akan diperiksa pada hari tersebut.
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.12. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.13. Pastikan kekangan adalah benar-benar kukuh dan haiwan tidak dapat mendatangkan kecederaan.
- 4.2.14. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.15. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.16. Pastikan kaedah pemeriksaan dijalankan dengan betul.
- 4.2.17. Lembu yang telah diperiksa perlu direkodkan.
- 4.2.18. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.19. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.20. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.21. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.22. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.23. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.24. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.25. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.3.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMERIKSAAN KAMBING BUNTING

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemeriksaan kambing bunting.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemeriksaan kambing bunting.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program pemeriksaan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan dan PPE adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Dapatkan jumlah kambing betina yang akan diperiksa pada hari tersebut.
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan wayar elektrik tidak terdedah dan tidak berada di kawasan yang boleh mengalirkan elektrik.
- 4.2.9. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.10. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.11. Pastikan tangan tidak basah/ lwmbap sewaktu menggunakan menghidupkan suis mesin.
- 4.2.12. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.13. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.14. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.15. Pastikan kaedah kekangan adalah benar-benar selamat dan haiwan tidak dapat mendatangkan kecederaan.
- 4.2.16. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.17. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.18. Pastikan kaedah pemeriksaan dijalankan dengan betul.
- 4.2.19. Kambing yang telah diperiksa perlu direkodkan.
- 4.2.20. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.21. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.22. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.23. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.24. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.25. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.26. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.27. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.3.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PERSAMPELAN HAIWAN TERNAKAN

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja Persampelan haiwan ternakan.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja persampelan haiwan ternakan.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program persampelan telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan dan PPE adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan
- 4.1.3. Pastikan tiub darah dan media tidak melebihi tarikh luput.
- 4.1.4. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.5. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.6. Tentukan jumlah sampel yang akan diambil berdasarkan darjah keyakinan penyakit yang ingin disampel.
- 4.1.7. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.12. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.13. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.14. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.15. Pastikan kaedah persampelan dijalankan dengan betul.
- 4.2.16. Pastikan sampel disimpan di tempat yang sesuai dan telah dilabel.
- 4.2.17. Peralatan tajam yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.18. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.19. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.20. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.21. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.22. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.23. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.3.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang kea rah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 22(g):1/2011-SURVELAN INTUK PENYAKIT HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PERKHIDMATAN PEMBIAKAN

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja perkhidmatan pembiakan.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasa dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja perkhidmatan pembiakan.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan dan PPE adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan cecair nitrogen adalah mencukupi di dalam tangka dan tangka tidak bocor.
- 4.1.4. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.5. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.6. Dapatkan jumlah lembu betina yang akan diperiksa pada hari tersebut.
- 4.1.7. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan seperti alat kekangan teguh, tidak bergoyang dan selamat sewaktu pengendalian haiwan.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Pastikan bilangan haiwan yang memasuki kawasan adalah tidak terlalu banyak.
- 4.2.12. Perhatikan tingkahlaku haiwan sebelum menghampiri haiwan.
- 4.2.13. Pastikan kekangan adalah benar-benar kukuh dan haiwan tidak dapat mendatangkan kecederaan.
- 4.2.14. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.15. Pastikan tangki cecair nitrogen dan peralatannya dikendalikan dengan betul.
- 4.2.16. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.17. Pastikan kaedah pemeriksaan dan prosedur perkhidmatan dijalankan dengan betul.
- 4.2.18. Lembu yang telah diperiksa perlu direkodkan.
- 4.2.19. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.20. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.21. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.22. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.23. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.24. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.25. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.26. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/ kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.3.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.

- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PENGENDALIAN SUSU DI PPIT

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pengendalian susu di Pusat Perkhidmatan Industri Tenuku (PPIT).
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasa dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pengendalian susu di PPIT.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan keadaan premis berada dalam keadaan kemas, teratur, dan tersusun.
- 4.1.2. Senaraikan pegawai yang bertugas dan tugas yang perlu dijalankan. Pastikan setiap pegawai memahami tugas masing-masing.
- 4.1.3. Pastikan kaunter penerimaan bersedia untuk menerima susu yang dihantar oleh pemegang taruh.
- 4.1.4. Pegawai yang bertugas hendaklah dalam keadaan sihat dari aspek fizikal dan mental.
- 4.1.5. Pastikan pegawai memahami dan tahu mengendalikan prosedur kecemasan jika berlaku.
- 4.1.6. Semakan semula segala mesin, bahan kimia, prosedur dan sebagainya sebelum memulakan tugas.
- 4.1.7. Sentiasa menyimpan nombor telefon kecemasan dan dikemas kini sentiasa.

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Pastikan pengendalian peralatan dilakukan dengan betul.
- 4.2.2. Jika perlu mengangkat beban yang berat, pastikan teknik mengangkat adalah betul. Dapatkan bantuan jika perlu.
- 4.2.3. Patuhi arahan penggunaan peralatan dan bahan kimia sewaktu pengendalian alatan atau menjalankan pemeriksaan kualiti susu.
- 4.2.4. Pastikan saluran perpaipan disambung dengan betul.
- 4.2.5. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan dan bahan reagen untuk pemeriksaan.
- 4.2.6. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.7. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.8. Pastikan bahan kimia tidak terkena pada anggota badan.
- 4.2.9. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.10. Pastikan kaedah pemeriksaan dan prosedur perkhidmatan dijalankan dengan betul.
- 4.2.11. Susu yang telah diperiksa perlu direkodkan.
- 4.2.12. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.13. Peralatan yang telah digunakan dicuci dan dikeringkan dengan betul.
- 4.2.14. Pastikan tiada kesan / sisa yang tertinggal.
- 4.2.15. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.16. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.17. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.18. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.19. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.
- 4.3.5. Semak semula kawasan kerja dan pastikan semua peralatan/ bahan kimia disimpan di tempat yang betul dan dikunci.
- 4.3.6. Pastikan semua suis dan lampu yang tidak digunakan telah ditutup.
- 4.3.7. Pegawai terakhir yang meninggalkan kawasan kerja perlu mengunci kawasan kerja dan segala aktiviti yang telah dijalankan direkodkan.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PEMANTAUAN SUSU DI LADANG TENUSU

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pemantauan susu di ladang tenusu.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasa dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pemantauan susu di ladang tenusu.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program telah dirancang dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan semua peralatan dan PPE adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan reagen tidak melepasi tarikh luput .
- 4.1.4. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.5. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.6. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada penternak dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan peralatan yang akan digunakan lengkap dan mencukupi.
- 4.2.7. Pastikan PPE dipakai dan tidak ada sebarang kebocoran/koyak.
- 4.2.8. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.9. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan dan bahan reagen untuk pemeriksaan.
- 4.2.10. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.11. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.12. Pastikan bahan kimia tidak terkena pada anggota badan.
- 4.2.13. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.14. Pastikan kaedah pemeriksaan dan prosedur perkhidmatan dijalankan dengan betul.
- 4.2.15. Susu yang telah diperiksa perlu direkodkan.
- 4.2.16. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.17. Peralatan yang telah digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.18. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.19. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.20. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.21. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.22. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.23. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan serta didisinfeksi.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.4. Tanggalkan PPE dengan sesuai. Lupuskan PPE dengan cara yang betul.
- 4.3.5. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diingini dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PENCUCIAN PERALATAN TENUSU DI BILIK TENUSU

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pengendalian susu di pencucian peralatan tenusu di bilik tenusu.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasa dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pencucian peralatan di bilik susu.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan keadaan premis berada dalam keadaan kemas, teratur, dan tersusun.
- 4.1.2. Senaraikan pegawai yang bertugas dan tugas yang perlu dijalankan. Pastikan setiap pegawai memahami tugas masing-masing.
- 4.1.3. Pastikan suis yang tidak digunakan ditutup.
- 4.1.4. Pegawai yang bertugas hendaklah dalam keadaan sihat dari aspek fizikal dan mental.
- 4.1.5. Pastikan pegawai memahami dan tahu mengendalikan prosedur kecemasan jika berlaku.
- 4.1.6. Semakan semula segala mesin, bahan kimia, prosedur dan sebagainya sebelum memulakan tugas.
- 4.1.7. Sentiasa menyimpan nombor telefon kecemasan dan dikemas kini sentiasa.

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Pastikan pengendalian peralatan dilakukan dengan betul.
- 4.2.2. Jika perlu mengangkat beban yang berat, pastikan teknik mengangkat adalah betul. Dapatkan bantuan jika perlu.
- 4.2.3. Patuhi arahan penggunaan peralatan dan bahan kimia sewaktu mengendalikan peralatan.
- 4.2.4. Pastikan saluran perpaipan disambung dengan betul.
- 4.2.5. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan dan bahan reagen untuk pemeriksaan.
- 4.2.6. Jika menggunakan air panas, pastikan suhu adalah optimum dan tidak melebihi daripada yang disyorkan.
- 4.2.7. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.8. Tidak menjalankan tugas secara tergesa-gesa.
- 4.2.9. Pastikan bahan kimia tidak terkena pada anggota badan.
- 4.2.10. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.11. Pastikan aktiviti kerja dijalankan dengan betul.
- 4.2.12. Cuci bahagian badan yang terkena sisa biologic haiwan dengan kadar segera.
- 4.2.13. Peralatan yang telah digunakan dicuci dan dikeringkan dengan betul.
- 4.2.14. Pastikan tiada kesan / sisa yang tertinggal.
- 4.2.15. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.16. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.17. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.18. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.19. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.20. Disinfeksi kawasan setelah dicuci.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.3. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.
- 4.3.4. Semak semula kawasan kerja dan pastikan semua peralatan/ bahan kimia disimpan di tempat yang betul dan dikunci.
- 4.3.5. Pastikan semua suis dan lampu yang tidak digunakan telah ditutup.
- 4.3.6. Pegawai terakhir yang meninggalkan kawasan kerja perlu mengunci kawasan kerja dan segala aktiviti yang telah dijalankan direkodkan.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PENYELENGGARAAN PERALATAN TENUSU DI BILIK SUSU

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pengendalian susu di penyelenggaraan peralatan tenusu di bilik susu.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasa dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja penyelenggaraan tenusu bi bilik susu.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan program penyelenggaraan telah dirancang dengan lebih awal dan dimaklumkan kepada penternak.
- 4.1.2. Pastikan proses penyelenggaraan tidak mengganggu aktiviti kerja lain di PPIT.
- 4.1.3. Jika premis perlu ditutup, pastikan telah dimaklumkan dengan lebih awal.
- 4.1.4. Senaraikan pegawai yang bertugas dan tugas yang perlu dijalankan. Pastikan setiap pegawai memahami tugas masing-masing.
- 4.1.5. Pastikan suis yang tidak digunakan ditutup.
- 4.1.6. Pegawai yang bertugas hendaklah dalam keadaan sihat dari aspek fizikal dan mental.
- 4.1.7. Pastikan pegawai memahami dan tahu mengendalikan prosedur kecemasan jika berlaku.
- 4.1.8. Pastikan peralatan yang digunakan untuk penyelenggaraan adalah mencukupi.
- 4.1.9. Semakan semula segala mesin, bahan kimia, prosedur dan sebagainya sebelum memulakan tugas.

- 4.1.10. Sentiasa menyimpan nombor telefon kecemasan dan dikemas kini sentiasa.

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Pastikan pengendalian peralatan dilakukan dengan betul.
- 4.2.2. Jika perlu mengangkat beban yang berat, pastikan teknik mengangkat adalah betul. Dapatkan bantuan jika perlu.
- 4.2.3. Patuhi arahan penggunaan peralatan dan bahan kimia sewaktu mengendalikan peralatan.
- 4.2.4. Pastikan saluran perpaipan disambung dengan betul.
- 4.2.5. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan dan bahan kimia untuk menjalankan kerja penyelenggaraan.
- 4.2.6. Jika menggunakan air panas, pastikan suhu adalah optimum dan tidak melebihi daripada yang disyorkan.
- 4.2.7. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.8. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.9. Pastikan bahan kimia tidak terkena pada anggota badan.
- 4.2.10. Elakkan dari terdedah kepada bahan biologic dengan terlalu lama.
- 4.2.11. Pastikan aktiviti kerja dijalankan dengan betul.
- 4.2.12. Peralatan yang telah digunakan dicuci dan dikeringkan dengan betul.
- 4.2.13. Pastikan tiada kesan / sisa yang tertinggal.
- 4.2.14. Jalankan uji lari (test run) selepas kerja-kerja penyelenggaraan dijalankan.
- 4.2.15. Rekod tarikh dan masa penyelenggaraan dijalankan.
- 4.2.16. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.17. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.18. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.19. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.20. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.21. Disinfeksi kawasan setelah dicuci.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.
- 4.3.3. Pastikan tiada sebarang kesan bahan biologic di persekitaran kawasan kerja.
- 4.3.4. Semak semula kawasan kerja dan pastikan semua peralatan/ bahan kimia disimpan di tempat yang betul dan dikunci.
- 4.3.5. Pastikan semua suis, lampu dan paip yang tidak digunakan telah ditutup.
- 4.3.6. Pegawai terakhir yang meninggalkan kawasan kerja perlu mengunci kawasan kerja dan segala aktiviti yang telah dijalankan direkodkan.
- 4.3.7. Pegawai yang bertanggungjawab perlu mencatat tarikh penyelenggaraan seterusnya.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.
- 5.5. Bawa pegawai yang tercedera ke klinik berhampiran untuk dirawat dengan kadar segera.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

APTVM 23(e):1/2013-PEMERIKSAAN HAIWAN

PROSEDUR KERJA SELAMAT PENGAUDITAN LADANG

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, banciaan ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diinginkan seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pengauditan ladang ternakan.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasan dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pengauditan ladang.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan kerja pengauditan telah dirancang dan dimaklumkan kepada pihak ladang.
- 4.1.2. Pastikan peralatan pengauditan adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada pemilik dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.7. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk pemeriksaan.
- 4.2.8. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.9. Pastikan pemeriksaan dijalankan dengan lebih berhati-hati terutama semasa pemeriksaan kandang dan stor makanan.
- 4.2.10. Tidak menjalankan tugas secara tergesa-gesa.
- 4.2.11. Elakkan dari terhidu bahan kimia atau effluent.
- 4.2.12. Sampel yang telah diambil dilaben dan disimpan di tempat yang bersesuaian.
- 4.2.13. Peralatan tajam digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.14. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.15. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.16. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.17. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.18. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.19. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan.
- 4.3.3. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR

PROSEDUR KERJA SELAMAT PENGAMBILAN CONTOH EFLUEN LADANG TERNAKAN

1. PENGENALAN

Keselamatan dan kesihatan semasa menjalankan tugas-tugas rasmi sama ada di dalam pejabat mahupun di lapangan merupakan tanggungjawab setiap kakitangan Jabatan Perkhidmatan Veterinar (DVS). Ia melibatkan semua pihak dalam DVS sendiri iaitu daripada pihak pengurusan tertinggi sehinggalah kepada kumpulan pelaksana. Sehubungan itu, setiap warga DVS hendaklah sentiasa berwaspada dan sentiasa memberikan tumpuan sepenuhnya kepada kerja-kerja mengambil sampel, memberi perkhidmatan kepada pemegang taruh, lawatan ke ladang, bancian ternakan, dan lain-lain untuk mengelakkan berlakunya sebarang kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan atau kejadian berbahaya kepada diri sendiri.

Arahan kerja (AK) ini disediakan adalah sebagai panduan kepada kakitangan DVS mengenai aspek-aspek dan tatacara tugas didalam dan diluar pejabat agar kakitangan DVS dapat mengenalpasti hazard, menilai risiko, mengambil langkah-langkah pencegahan dan kawalan dan menggunakan kelengkapan diri dan alatan keselamatan yang difikirkan sesuai semasa menjalankan satu-satu tugas.

2. OBJEKTIF

- 2.1. Sebagai panduan dan rujukan kepada kakitangan DVS mengenai AK yang perlu diikuti sewaktu menjalankan kerja-kerja pengambilan contoh efluen ladang ternakan.
- 2.2. Meliputi persiapan awal, semasa dan selepas kerja dijalankan.

3. SKOP

- 3.1. Bertindak sebagai panduan untuk kakitangan DVS semasa menjalankan kerja-kerja pengambilan contoh efluen ladang ternakan.

4. TATACARA KERJA & LANGKAH KAWALAN

4.1. PERSIAPAN AWAL

- 4.1.1. Pastikan kerja pengambilan sampel telah dirancang.
- 4.1.2. Pastikan peralatan keselamatan dan persampelan adalah mencukupi dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.3. Pastikan kenderaan yang ingin digunakan telah diselenggara dan selamat untuk digunakan.
- 4.1.4. Pastikan petugas berada dalam keadaan sihat dan bersedia dari aspek fizikal dan mental untuk menjalankan tugas.
- 4.1.5. Dapatkan maklumat mengenai pusat kecemasan yang berdekatan (i.e klinik/ hospital/ balai bomba/ balai polis).

4.2. SEMASA BERKERJA

- 4.2.1. Perkenalkan diri dan tunjukkan kad kuasa.
- 4.2.2. Perhatikan keadaan sekeliling jika terdapat sebarang hazard yang boleh mengancam keselamatan personel.
- 4.2.3. Maklumkan kembali kepada pemilik dan pekerja ladang mengenai tujuan hadir ke ladang berkenaan.
- 4.2.4. Berbincang bersama-sama dengan pemilik dan pekerja untuk mendapatkan maklumat dan mengenal pasti bahaya yang ada di premis.
- 4.2.5. Kenal pasti semua jalan kecemasan di ladang berkenaan.
- 4.2.6. Memakai PPE dan peralatan keselamatan (i.e safety belt) yang sesuai dan pastikan PPE tidak rosak.
- 4.2.7. Pastikan kakitangan tidak menjalankan tugas secara individu.
- 4.2.8. Sentiasa berhati-hati semasa mengendalikan peralatan untuk persampelan.
- 4.2.9. Pastikan kawasan kerja adalah selamat.
- 4.2.10. Pastikan tiada tumpahan (effluent atau kimia) sewaktu pengambilan sampel.
- 4.2.11. Tidak menjalankan tugas secara tergesa- gesa.
- 4.2.12. Elakkan dari terhidu bahan kimia atau effluent.
- 4.2.13. Sampel yang telah diambil dilaben dan disimpan di tempat yang bersesuaian.
- 4.2.14. Peralatan tajam digunakan dibuang di tempat khas.
- 4.2.15. Jangan bergurau sewaktu bertugas.
- 4.2.16. Jangan merokok di kawasan kerja.
- 4.2.17. Jangan makan atau minum di kawasan kerja.
- 4.2.18. Berehat sebentar jika penat.
- 4.2.19. Jangan lakukan tugas pada waktu gelap.
- 4.2.20. Elakkan menjalankan tugas sewaktu hujan lebat/kilat.

4.3. SELEPAS BERKERJA

- 4.3.1. Membersih, disinfeksi peralatan yang digunakan.
- 4.3.2. Kawasan kerja perlu dibersihkan.
- 4.3.3. Tiada peralatan tajam tertinggal dan semua peraltan dibuang ke dalam bekas khas.
- 4.3.4. Disinfeksi pakaian selepas keluar ladang.
- 4.3.5. Tanggalkan PPE selepas keluar ladang.
- 4.3.6. Basuh tangan atau mandi dengan bahan disinfeksi dan campuran yang sesuai.

5. PANDUAN KECEMASAN

- 5.1. Dapatkan rawatan segera untuk setiap jenis kemalangan/ kecederaan/ tindakbalas/ alahan yang berlaku.
- 5.2. Semua kes kejadian hendaklah dimaklumkan dilaporkan kepada ahli Jawatankuasa KKP dengan kadar segera melalui wakil bahagian masing-masing dengan kadar segera.
- 5.3. Pastikan peti pertolongan cemas sentiasa lengkap, berkeadaan baik dan tersedia.
- 5.4. Pastikan peti ini sentiasa dibawa sewaktu bertugas di lapangan.

6. PENUTUP

Dengan memahami dan mengamalkan Arahan Kerja ini, setiap kakitangan akan sentiasa dapat menjalankan menjalankan kerja dengan cara yang selamat dan sihat. Persekitaran kerja yang sentiasa selamat akan dapat menghindarkan daripada berlakunya kemalangan dan penyakit pekerjaan yang tidak diinginkan dan seterusnya menyumbang ke arah pembentukan budaya kerja selamat, sihat dan berintegriti.

7. RUJUKAN

MS 1722:2011

OHSAS 18001:2007

APTVM 23(b):1/2010-PEMERIKSAAN VETERINAR DI LADANG VETERINAR

APTVM 22(d):1/2011-DISINFEKSI

APTVM 16(c):1/2011-KESIHATAN AWAM VETERINAR